

Jak (ne)funguje regulace cen pohonných hmot?

Luboš Komárek

Finále Ekonomické olympiády pro střední školy
Praha 10. 6. 2026

Osnova

1. **Ropa a pohonné hmoty**
2. **Reálný a nominální pohled**
3. **Pohonné hmoty a jejich cenotvorba**
4. **Ekonomie a cenová regulace**
5. **Osamělý český přístup?**
6. **Ekonomická stabilita**

1. ROPA A POHONNÉ HMOTY

Co se vyrobí z jednoho barelu ropy?

Produkty získané z 1 barelu ropy (cca 159 litrů)

Produkt	Množství	Příklad využití
 Benzín	70 l	osobní automobily
 Nafta	50 l	kamiony, autobusy
 Kerosin	15 l	letecká doprava
 Topné oleje	10 l	vytápění
 LPG	5 l	palivo a průmysl
 Petrochemie	9 l	plasty, asfalt, maziva

Cena ropy za posledních 6 měsíců

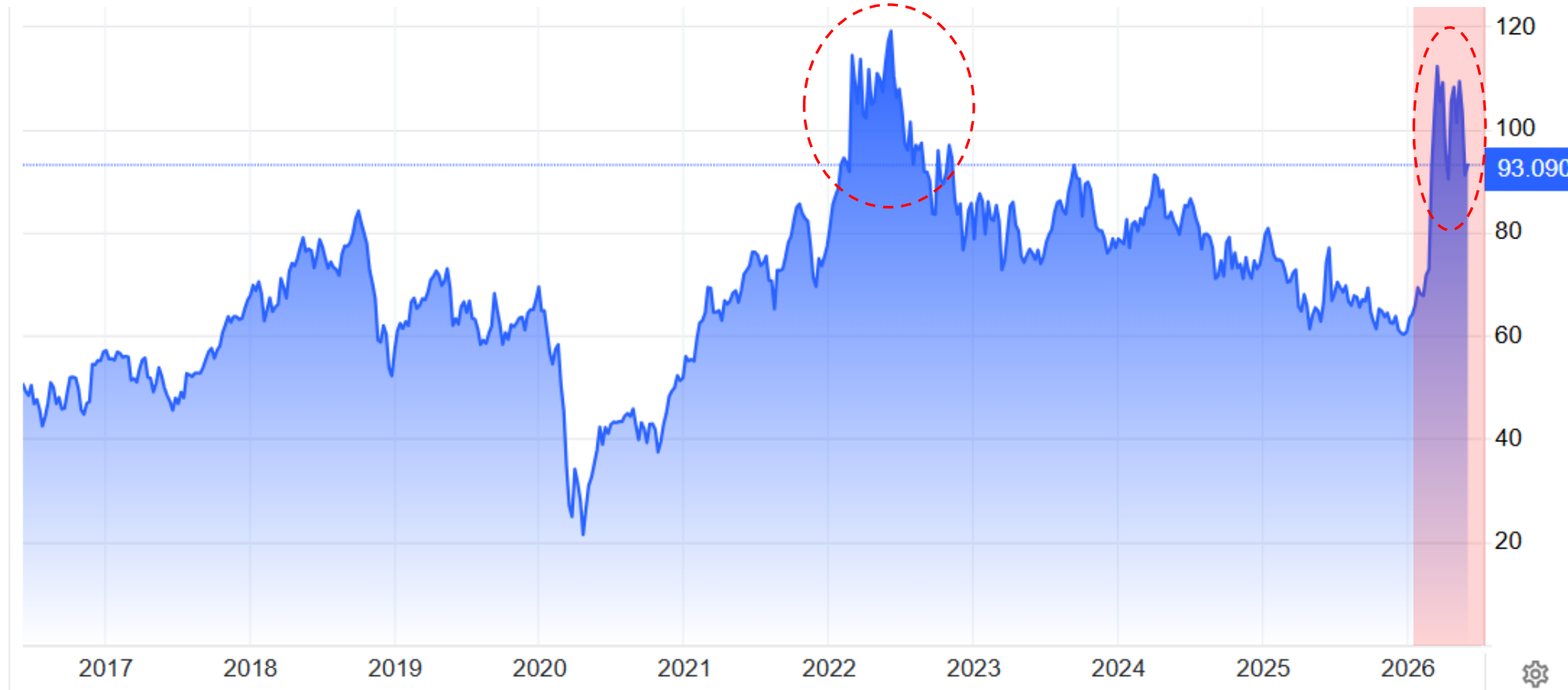
Cena ropy Brent (USD/b)

Zdroj: Trading Economics

Cena ropy za posledních 10 let

Cena ropy Brent (USD/b)

Zdroj: Trading Economics

2. REÁLNÝ A NOMINÁLNÍ POHLED

Ceny PH: přepočteno přes **inflaci**

Ceny benzínu a nafty přepočtené přes inflaci (Kč/l)

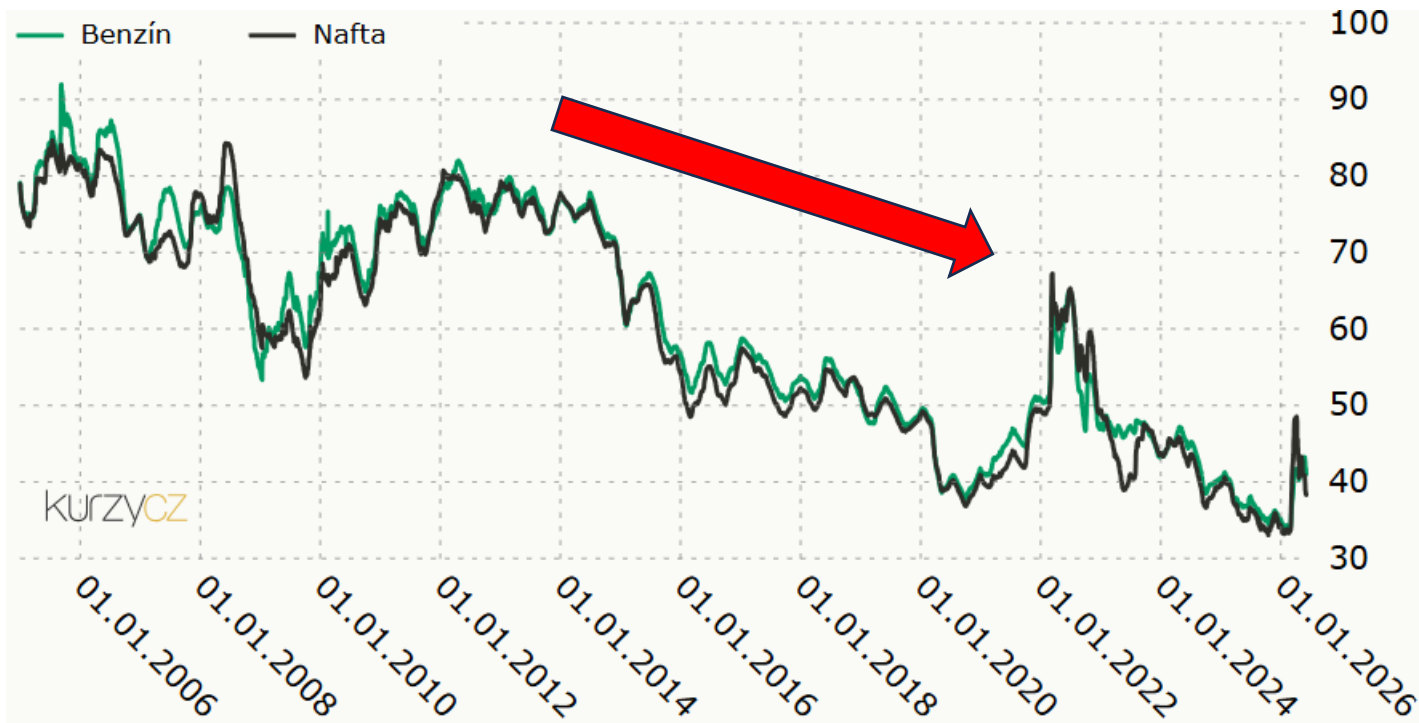

Zdroj: kurzy.cz

- **Hodnota peněz se v čase mění (při inflaci klesá)!**
- Za benzín a naftu zaplatíme pořád méně, než tomu bylo po řadu období v minulosti.
- Za posledních 20 let (od roku 2006 do počátku roku 2026) klesly reálné ceny pohonných hmot téměř na polovinu.

Ceny PH: přepočteno přes **průměrnou mzdu**

Ceny benzínu a nafty přepočtené přes průměrnou mzdu (Kč/l)

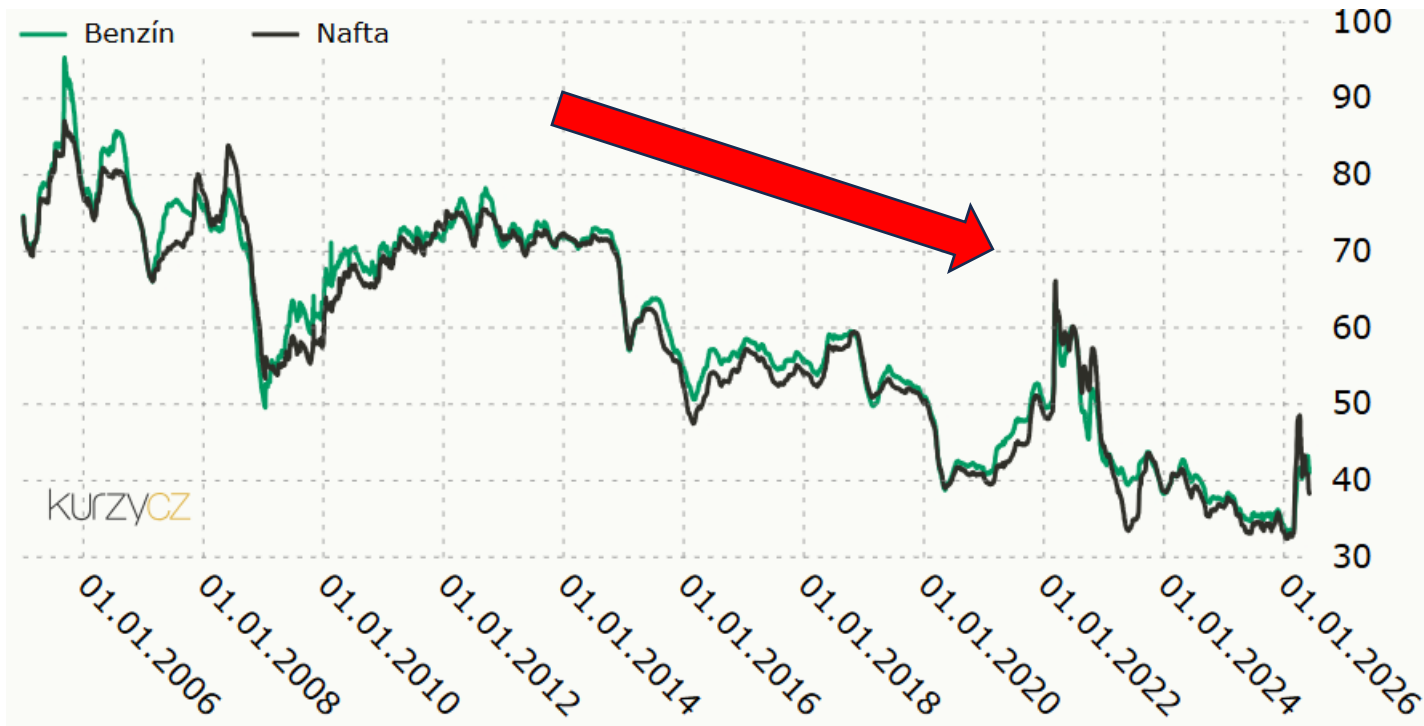

Zdroj: kurzy.cz

- Ceny benzínu a nafty se na začátku roku 2026 pohybovaly kolem 30 Kč/l, v roce 2005 by „adekvátní cena“ vzhledem k průměrné mzdě byla téměř 90 Kč.
- Za průměrnou mzdu si tak zaměstnanec na začátku roku 2026 koupil **téměř 3x tolik benzínu**, než před 20 lety.

Ceny PH: přepočteno přes **průměrný důchod**

Ceny benzínu a nafty přepočtené přes průměrný důchod (Kč/l)

Zdroj: kurzy.cz

- Průměrné starobní důchody vzrostly za 20 let velmi podobně, jako mzdy, cena konce roku 2005 tak vychází na aktuálních 93 Kč/l.

2. POHONNÉ HMOTY A JEJICH CENOTVORBA

Z čeho se skládá cena pohonných hmot v ČR?

Složení ceny pohonných hmot v ČR (procento z konečné ceny)

Složka ceny	Benzín Natural 95	Nafta	Charakteristika
Surová ropa	20–30 %	20–30 %	Cena ropy na světových trzích, obvykle v USD
Rafinace a biosložky	5–10 %	5–10 %	Zpracování ropy, přimíchávání biosložek, energie
Distribuce a logistika	2–5 %	2–5 %	Skladování, přeprava, povinné rezervy
Marže čerpacích stanic	3–8 %	3–8 %	Náklady na provoz stanice a zisk
Spotřební daň	25–35 %	20–30 %	Pevná částka na litr stanovená státem
DPH (21 %)	15–18 %	15–18 %	Počítá se z celé ceny včetně spotřební daně
Celkem daně (spotřební daň + DPH)	40–50 %	35–45 %	Přibližný podíl státu na konečné ceně

Z čeho se skládá cena pohonných hmot v ČR?

Příklad při ceně benzínu 40 Kč/l

Položka	Kč/l
Surovina + rafinace + distribuce + marže	cca 21–22
Spotřební daň	cca 12,84
DPH	cca 7
Konečná cena	40 Kč

Příklad při ceně nafty 40 Kč/l

Položka	Kč/l
Surovina + rafinace + distribuce + marže	cca 23–24
Spotřební daň	cca 9,95
DPH	cca 7
Konečná cena	40 Kč

Daňový výnos a výtoč pohonných hmot v ČR?

Odhad výnosu ze zdanění pohonných hmot v ČR (2025)

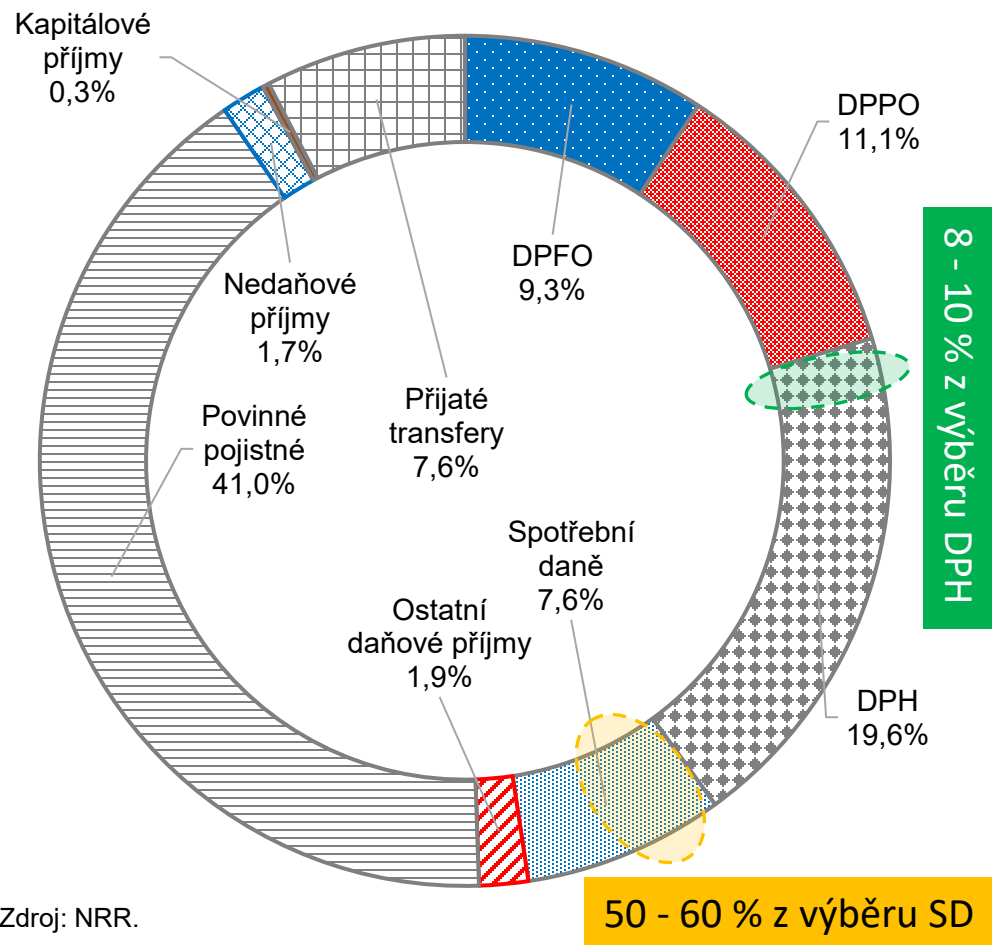
Daň	Charakter	Přibližný výnos
Spotřební daň	Pevná částka na litr benzínu (12,84 Kč/l) a nafty (9,95 Kč/l)	cca 95 mld. Kč
DPH	21 % z konečné ceny včetně spotřební daně	20–25 mld. Kč
Celkem	Daňové zatížení pohonných hmot	115–120 mld. Kč

Výtoč pohonných hmot v ČR (2025)

Druh paliva	Miliardy litrů	Podíl
Motorová nafta	6,502	72,8 %
Automobilový benzin	2,424	27,2 %
Celkem	8,926	100 %

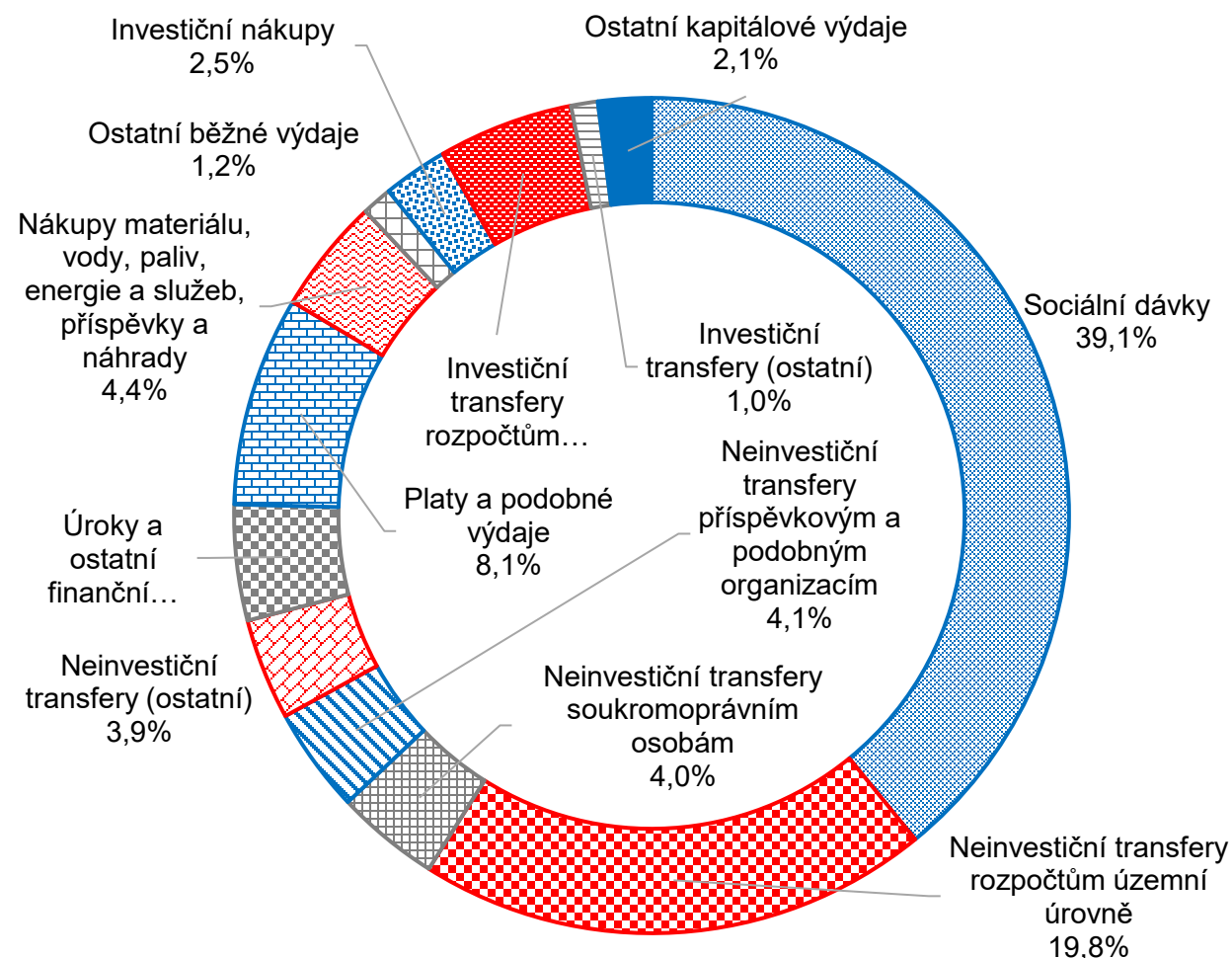
Státní rozpočet v roce 2026

PŘÍJMY

Zdroj: NRR.

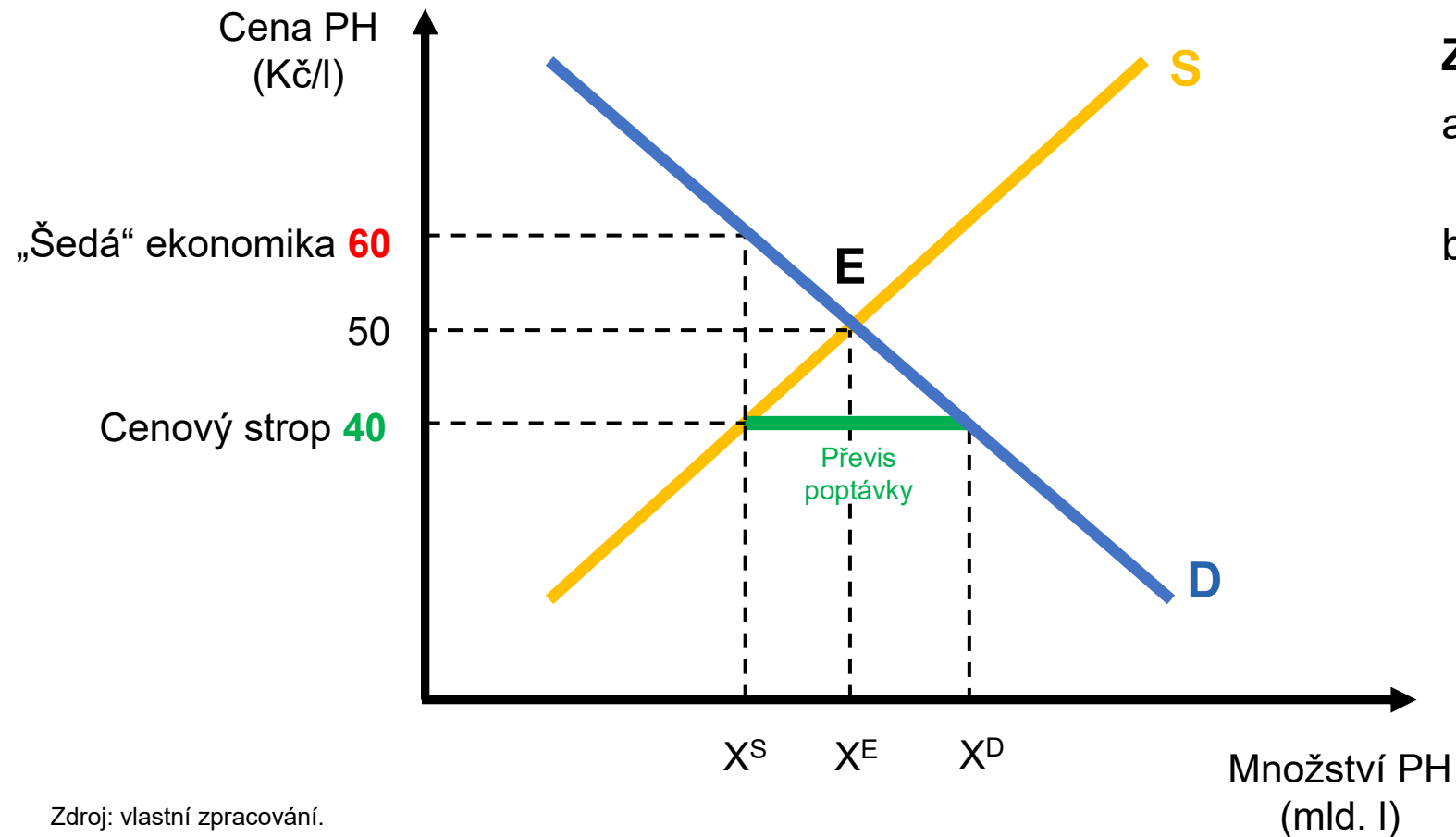
VÝDAJE

4. EKONOMIE A CENOVÁ REGULACE

Co přináší regulace cen PH?

Zdroj: vlastní zpracování.

Zavedení cenového stropu

- PH je dostatek, čekání u čerpacích stanic je snositelné
- PH je nedostatek, čekání u čerpacích stanic je nesnesitelné
⇒ šedá ekonomika

Jaké argumenty v debatách padají?

- Oslabení cenového signálu
 - Obecné riziko nedostatku
 - Deformace trhu při dlouhodobějším uplatňování
 - Skryté náklady (snížení daňových příjmů, případné kompenzace distributorům)
 - Administrativní náročnost a složitost (včetně kontroly)
-
- Omezení možného panického zdražování (na konkurenčním trhu by nemělo nastat), resp. „ochrana spotřebitele“ před cenovými šoky
 - Omezení případných mimořádných marží
 - Politická a sociální stabilita
 - Omezení (netržním způsobem) cenového šoku do inflace
 - Větší předvídatelnost cen (ale to doprovází náklady spojené s deformací trhu)

5. OSAMĚLÝ ČESKÝ PŘÍSTUP?

Jak se reguluje cena PH v Česku?

Vzorec dle nařízení vlády ze dne 25. května 2026

$$C_{PHM} = (I_{\emptyset PHM} + RM_{PHM}) + 21 \% z (I_{\emptyset PHM} + RM_{PHM})$$

C_{PHM} – je maximální cena benzínu nebo nafty na litr,

$I_{\emptyset PHM}$ – je aritmetický průměr těchto cen:

a) aritmetický průměr nabídkových cen benzínu nebo nafty se spotřební daní bez daně z přidané hodnoty 3 největších velkoobchodních dodavatelů veřejně přístupným čerpacím stanicím pro aktuální a 2 předcházející pracovní dny (Unipetrol Index Czech, MOLIN (Mol cenový index), ZÁKLADNÍ CENY ČEPRO) a

b) aritmetický průměr cen kalkulovaných na bázi denní kotace *Platts Barges FOB Rotterdam High** za předcházející 3 pracovní dny navýšený o přírážku 92 USD/t pro benzin nebo aritmetický průměr cen kalkulovaných na bázi denní kotace *Platts Barges CIF NWE High* za předcházející 3 pracovní dny navýšený o přírážku 90 USD/t pro naftu

RM_{PHM} – je regulovaná marže, která činí 3 Kč/l pro benzin nebo naftu.

Poznámka: označení cenového benchmarku agentury S&P Global Commodity Insights (Platts) pro obchodované ropné produkty.

Opatření přijatá v zemích EU

Opatření v zemích EU (obecný přehled)

Kategorie opatření	Počet států EU	Státy
Přímý cenový strop	3	Česko, Maďarsko ¹⁾ , Polsko
Regulace marží	3–5	Česko, Řecko, Rumunsko, částečně Francie, částečně Slovensko
Daňová opatření bez cenového stropu	2–5	Portugalsko ⁹⁾ , Španělsko ⁸⁾ , Rumunsko (současně s regulací marží), částečně Francie ⁶⁾ , Slovinsko ²⁾
Bez přímé regulace cen	18–20	Belgie ⁷⁾ , Bulharsko, Chorvatsko ⁴⁾ , Kypr, Dánsko, Estonsko, Finsko, Irsko ¹⁰⁾ , Itálie ⁵⁾ , Lotyšsko, Litva, Lucembursko, Malta, Německo, Nizozemsko, Rakousko ³⁾ , Slovinsko ²⁾ , Švédsko a další státy bez významných cenových zásahů

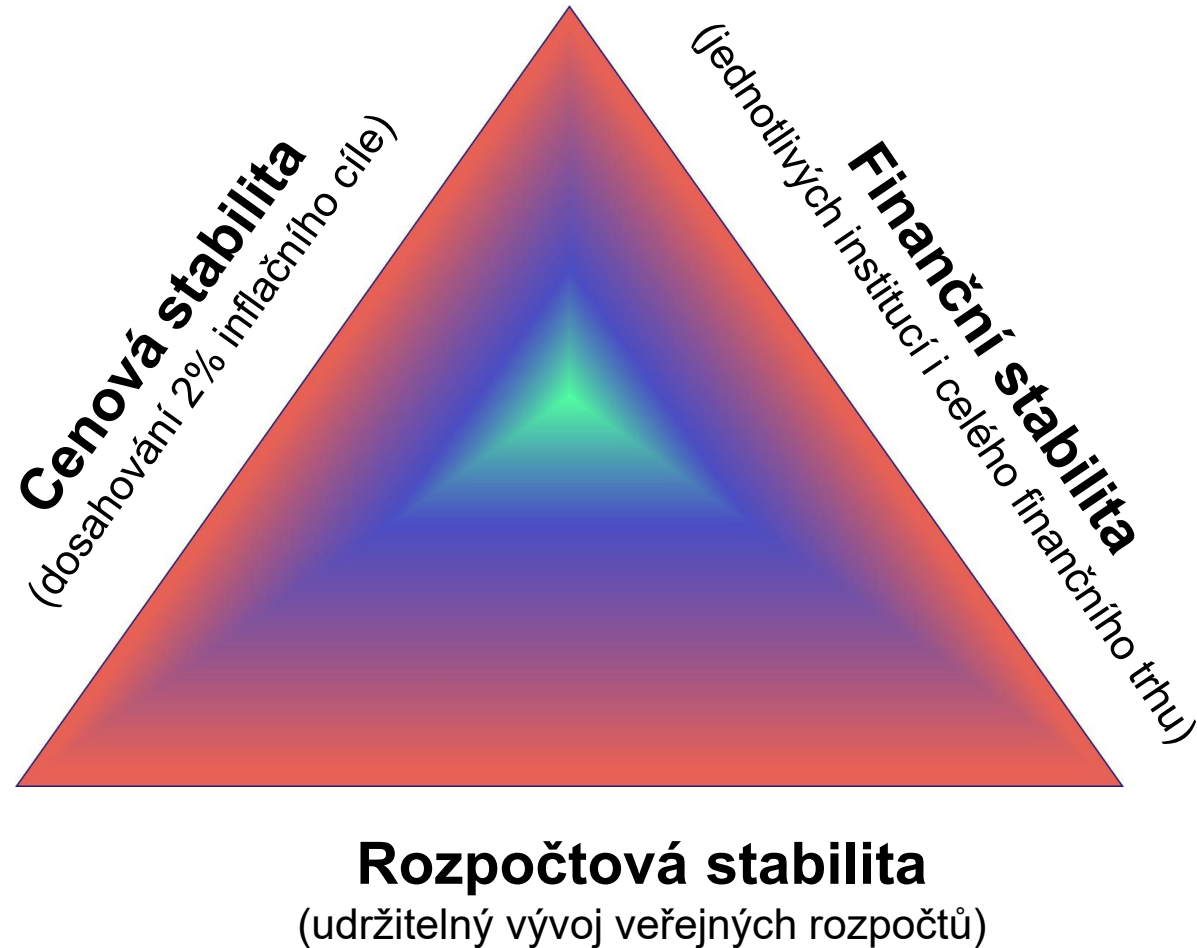
Zdroj: Reuters, ministerstva financí, Redit, tisk.

Poznámka: Některé země kombinovaly více nástrojů současně (např. Rumunsko či Česko), proto se mohou vyskytovat ve více kategoriích. Tabulka zachycuje dominantní typ zásahu do trhu s pohonnými hmotami. 1) V případě Maďarska jde o cenový strop pro vozidla registrovaná v Maďarsku. 2) limity na nákup paliva (pro osoby i firmy), 3) schválilo návrh zákona, který má snížit ceny pohonných hmot přibližně o 10 centů na litr od 1. dubna do konce roku 2026, 4) nové (vyšší) stropy cen pohonných hmot, které budou platit mimo dálniční síť (na dálnicích i nadále bude fungovat princip tržních cen), 5) snížení spotřební daně o 25 centů na litr, 6) zavedeny odklady daňových povinností, úlevy na odvodech a zvýhodněné úvěry pro dopravní a rybářský sektor, 7) zaveden systém maximálních cen pohonných hmot, který obsahuje korekční mechanismus aktivovaný při prudkém růstu mezinárodních cen. Tento mechanismus automaticky snižuje maximální povolenou cenu dohled nad dodavateli ze strany regulačního orgánu, 8) zaveden energetický balíček v hodnotě 5 miliard eur (snížení DPH z 21 % na 10 % na všechny formy energie – vč. motorových paliv, elektřiny, zemního plynu a butanu, snížení spotřební daně na pohonné hmoty, dočasné pozastavení daně z výroby elektřiny), 9) dočasné a mimořádné snížení daně ISP (daň z energie a ropných produktů) na silniční paliva, 10) dočasné snížení spotřební daně z minerálních olejů s platností do 31. 5. 2026.

6. EKONOMICKÁ STABILITA

Ekonomická stabilita

Děkuji za pozornost...

Prof. Luboš Komárek

Člen Národní rozpočtové rady
Institut ekonomických studií, FSV UK Praha

lubos.komarek@unrr.cz

[linkedin.com/in/lubos-komarek-2237886](https://www.linkedin.com/in/lubos-komarek-2237886)

Vozový park v Evropě se mění

Vozový park v Evropě

Co jezdí po evropských silnicích?	Co Evropané kupují dnes?
<ul style="list-style-type: none">• 87 % vozového parku tvoří benzín a nafta	<ul style="list-style-type: none">• Jen 35,5 % nových aut tvoří benzín a nafta
<ul style="list-style-type: none">• Elektromobily tvoří méně než 4 % vozového parku	<ul style="list-style-type: none">• Elektromobily tvoří 17,4 % nových registrací
<ul style="list-style-type: none">• Hybridy jsou stále menšinové	<ul style="list-style-type: none">• Hybridy jsou nejprodávanější kategorií

Zdroj: ACEA.